

A SZABADKAI KÖRZETI SZÁMÍTÓKÖZPONT ÉS A KÖZGAZDASÁGI KAR TUDOMÁNYOS INTÉZETEI ÉPÜLETÉNEK ALAPKÖLETÉTELE ALKALMÁBÓL

Romoda Matild

Kedves vendégeink!

Engedjék meg hogy üdvözöljem Önöket a szabadkai Közgazdasági Kar Intézetei: az Ügyvitelszervezési Intézet és a Közgazdasági Intézet, valamint az eszköztársítók a GORENJE-SEVER villanymotorgyár és a szabadkai Hitelbank dolgozói közössége nevében.

Ma, amikor a körzeti számítóközpont és a Közgazdasági Kar tudományos intézetei épületének alapkövetését ünnepeljük, rendkívül jelentős eseménynek vagyunk tanúi.

A több mint 100 millió dináros beruházás jelentős állomás vidékünk számítógépes adatfeldolgozásában és a tudományos kutatómunka továbbfejlesztésében. A beruházásoknak annál is nagyobb a jelentőségük, mivel azok társított eszközökkel történnek. A beruházáshoz szükséges pénz több mint felét a Közgazdasági Kar intézetei biztosították, a többit pedig a GORENJE-SEVER és a szabadkai Hitelbank dolgozói. Ennek az eszköztársításnak társadalom-politikai vetülete is van, amely a gazdasági élet és a tudományos munka kapcsolatában nyilvánul meg. A tudományos munka és a gyakorlat szoros egybehangolása tette szükségessé a Közgazdasági Kar jelenlegi intézményesítését is. Ezen a területen máris számos siker mutatkozik, nemcsak, a különböző tudományos munkák és tanulmányok elkészítésében, az oktatás korszerűsítésében, hanem a közvetlen gyakorlati munkában is.

A regionális jellegű számítóközpont hat észak-bácskai község (Ada, Bácsstopolya, Kanizsa, Kishegyes, Szabadka és Zenta) gazdasági szervezeteinek, öngazgatási érdekközösségeinek és közigazgatásának munkáit korszerűsíti majd.

Az eszköztársítók külön bizottságának javaslatára dolgozói közössé-

günk az amerikai UNIVAC számítógép mellett döntött. Ez a gép központi memoria tekintetében mintegy 30-szor nagyobb az Ügyvitelszervezési Intézet jelenlegi számítógépénél és sokkal korszerűbb adatfeldolgozásra alkalmas. Az új számítóközpont üzemeltetésével Intézetünk folytatja azt a munkát, amelyet több mint 7 éve kezdett meg a számítógépes adatfeldolgozás egyik úttörőjeként tartományunkban.

Ezek a beruházások biztosítják majd a feltételeket ahhoz, hogy a Közgazdasági Intézet valóra váltsa a szélesebb társadalmi érdekeket érintő munkaprogramját.

Az Ügyvitelszervezési Intézet számára még jelentősebbek a feladatok. Az Intézet szerepe az, hogy a jövőben biztos támaszpontja legyen a körzeti, községközi informatika-program megvalósításának, a már érvényben lévő társadalmi megállapodások és öngazgatási megegyezések alapján.

Milena Vlaškalić

Elvtársnők és elvtársak,

engedjék meg, hogy a Szabadkai Közgazdasági Kar nevében még egyszer üdvözljem az egybegyűlteket, s megköszönjem, hogy együtt ünnepelhetjük a Körzeti Számítóközpont új épületének, valamint Közgazdasági Intézet és az Ügyvitelszervezési Kutatóintézet közös épületének alapkövetését.

Nagy öröm számunkra, hogy ennek az új objektumnak az alapkövetelére — mely létesítmény összefogásunk ékes példája —, hiszen építésében részt vesz a Szabadkai Közgazdasági Kar és intézetei, a Gorenje-Sever Villanymotor- és Aggregátgyár, a Szabadkai Hitelbank, amely Szabadka társult munkaszervezeteinek ügyviteli társulását képviseli, továbbá Ada, Topolya, Kanizsa, Kishegyes és Szabadka községi szukpstinája — éppen az idén, Tito elvtárs kettős jubileumának évében kerül sor.

A közös beruházás mindennél jobb bizonyítéka felsőfokú tanintézetünk, a társult munka és a társadalmi tevékenységek együttműködésének. Példája a helyi öngazgatási viszonyoknak, annak, milyen tervek valósíthatók meg a munka és eszközök öngazgatási társítása révén.

Az új objektummal a Szabadkai Közgazdasági Karnak és intézeteinek jelentősen bővül majd anyagi bázisa, ami annyit tesz, hogy felsőfokú tanintézetünk a fejlődés új szakaszába léphet: azaz felerősödve a szakirányú közgazdasági képzés erős központjává válik.

A kapacitások és eszközök társításának köszönve ebben az új létesítményben még szorosabb egységgé fonódhat a tudományos kutatómunka és az oktatás, nagyobb lehetőségek nyílnak az előbbi eredményeinek át-

vitelére a társult munkába, ugyanakkor a társult munka nagyobb hatást gyakorolhat a felsőfokú közgazdászképzés átlényegülésének folyamatára, ami persze nemcsak az egyetem dolgozó közösségének lesz hasznára, de mindazok számára akik munkájukban a kar intézeteire támaszkodnak. A közgazdaságtudomány fejlesztése, eredményeinek mind gyakoribb alkalmazása a mindennapi életben alapjaiban megváltoztatja majd az eddig csak önmaga felé forduló egyetemet, amely elzárkózott a gazdaság mindennapi gondjai elől, sőt azt is mondhatnánk, eltávolodott társadalmi-gazdasági valóságunktól.

A beruházás jóvoltából, mely jelképesen a mai nappal veszi kezdetét, megerősödött anyagi bázisával a Szabadkai Közgazdasági Kar szoros kapcsolatot alakíthat ki a káderképzés- és oktatás, a tudományos kutatómunka és az anyagi termelés között. Gazdasági és társadalmi tevékenységek fejlesztési terveivel összeegyeztetett munkaformáival olyan képzett közgazdászok kerülnek majd ki az egyetemről, amilyenekre önigazgatású szocialista társadalmunknak szüksége van.

Elvtársak és elvtársnők,

most, amikor ebből az ünnepi alkalomból a Szabadkai Közgazdasági Kar és intézeteinek továbbfejlesztéséről, az előrehaladás szükségességéről beszélünk, nem kell megfélemednünk arról, hogy ez a felsőfokú tanintézet, amely az Újvidéki Egyetem keretében 1970 óta működik városunkban, megalapításától napjainkig már számos eredményt mutatott fel. Tisztában vagyunk azonban azzal, hogy ez az egyetem többre képes, és ezt a többet szeretnénk minden törekvésünkben.

Az előfeltételek, távlatok az új objektummal már adóttak. Az új beruházás biztosította anyagi alap mellett jó kiindulópontnak szolgál, hogy a szabadkai egyetem, azaz a közgazdaság mint olyan igen népszerű a fiatalok körében. A rendes hallgatók száma évről évre növekszik, a távhallgatók, munka mellett tanulók száma pedig megkétszereződött. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy az egyetem kiváló lehetőségeket ad a szakmai továbbképzésre.

Eddig az oktatás folyamata számos nehézségbe ütközött — ezek a problémák rendszerint káderhiányból adódtak, vagy anyagi természetűek voltak. A nehézségeket az egyetem dolgozói közössége részint önerőből, részint a szélesebb társadalmi közösség segítségével jórészt már megoldotta. Helyesnek bizonyult az a politika, hogy a kar legtehetségesebb egyetemistái köréből toborozza a káderutánpótlást, s jelenleg olyan szakemberei vannak, akik biztosítani tudják a korszerű oktatást.

Az egyetem előtt azonban komoly feladatok állnak, ezek megvalósítása pedig további anyagi erősödést követel. Ezt biztosítja majd számunkra a Körzeti Számítóközpont és intézményeinknek új épülete, amely többek között jobban maga köré tudja majd gyűjteni azokat a kádereket, akik

készek bekapcsolódni az oktató- és tudományos-kutatómunkába. Ez az új létesítmény biztosítja tehát anyagiak és káder tekintetében a feltételeket ahhoz, hogy egyetemünk a fejlődés következő fázisába lépjen, amely fázis terveink szerint az 1977/78-as iskolaévvvel veszi kezdetét.

Az alapkő tehát, mely ünnepélyes keretek között ma került helyére, terveink, törekvéseink, elvárásaink jelképe a fejlődésé, amelyre törekszünk.

Az egyetem intézményes átszervezése serkentőleg hat majd a tudományos és oktatási munka folyamatára, lehetővé teszi az eredmények átvitelét a társult munkára, a továbbfejlesztés azonban megfelelő anyagi és bázis és szakkáder nélkül elképzelhetetlen. Ezt adja majd, s ebben rejlik a Körzeti Számítóközpont létrehozásának jelentősége, hiszen lehetőség nyílik arra, hogy a Szabadkai Közgazdasági Kar a közgazdászoképzés vajdasági központjává váljon, ahonnan olyan szakemberek kerülnek ki, akik szaktudásuk, öngazgatási tájékozottságuk folytán kielégítik társadalmi-gazdasági rendszerünk szükségleteit.

A tudományos- és előadói káder valamint az igazgatási szervek közös erővel azon fáradoznak, hogy növeljék a tanulmányok hatékonyságát, ami persze rendkívül nehéz, összetett feladat. Magával vonja a tanterv, tanmenet alkalmazását a korszerű követelményekhez, korszerűsíteni kell minden egyes tudományág tanítását, az egyetemistákkal intenzívebb foglalkozást követel stb. Bár mint már az előbb is mondtuk, eddig is voltak eredményeink, a feladatok zöme még előttünk áll. Ezekhez a feladatokhoz most kedvező anyagi alapot kaptunk, s a mi feladatunk, hogy az elkövetkező időben elegendő diplomás közgazdász kerüljön ki egyetemünkről. Olyan szakkáder akikkel mi, és a szélesebb társadalmi közösség egyaránt számol.

A meglévő és most épülő új objektumok szélesebb anyagi alapot adnak és biztosítják a tudományos-kutatómunka és oktatás népszerűsítését. Ugyanakkor ezek a beruházások a közös munkát, egységet jelképezik, hiszen a társult munka és az egyetem egyaránt hozzájárulását adta a beruházáshoz.

Bár a Szabadkai Közgazdasági Kar fiatal intézmény, máris bizonyos jellemzői vannak. És e jellemzők nem lényegtelenek. Az egyetem, munkatapasztalatait, módszereit tekintve nem a klasszikus egyetemek mintájára dolgozik. Már a kezdet kezdetén sajátos úton járt és nem a hagyományt képviselte, hanem azokat a követelményeket, elvárásokat teljesítette, amelyet környezete támasztott vele szemben.

Ezek a jellegzetességek a következő módon foglalhatók össze:

— először: a Szabadkai Közgazdasági Kar más egyetemekkel ellentétben gyorsabban, tevékenyebben kötődik a társult munkához. Ezt bizonyítja a beruházás melyben részt vesz a Gorenje-Sever Villanymotor- és

Aggregátgyár, a Szabadkai Hitelbank, Ada, Topolya, Kanizsa, Kishegyes, Zenta és Szabadka község.

— másodsor: az egyetem viszonylag kevés hagyománnyal rendelkezik s ennek az az előnye, hogy nem hódolt be azoknak a tradícióknak, melyektől a felsőfokú oktatás régebbi intézményei nagyon nehezen tudnak szabadulni s ezért környezetükben gyakran a letűntet, maradit képviselik. A mi egyetemünkön nem léteznek ilyen problémák. A Szabadkai Közgazdasági Kar a felsőfokú oktatási intézmények között a korszerűt, nyitottat, rugalmasat képviseli. Mivel az anyagi termelés konkrét, adott körülményei között alakult, munkájában már a kezdet kezdetén mentes volt a konzervatív felépítéstől s közvetlenül a valós társadalmi érdekeket képviselte.

A mi egyetemünk fiatal, nem viseli magán a maradiság és a hagyományok bélyegét. Hallgatóink, előadói káderünk is valamennyien fiatalok. Ez a fiatalság jelenti a közgazdasági kar legnagyobb esélyét: forrása van itt az alkotóerőnek, lelkesedésnek, amit az elkövetkező időszakban maximálisan ki kell aknáznunk.

— harmadszor: az egyetem átszervezése intézményes alapokon történt, s mint ilyen, a társult munka törvényének és az egyetem reformjának sajátos változata. Ez viszont ismét azt jelenti, hogy nem vette át a régi egyetemek jól bejáródott gyakorlatát.

— negyedszer: Abból az alapelvből kiindulva, hogy a tanintézeteknek biztosítaniuk kell munkájukban a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúságát, ez az egyetem már rendelkezik bizonyos tapasztalatokkal, eredményekkel, ami a magyar nyelvű előadásokat illeti.

Végül ki kell hangsúlyoznunk, hogy a közgazdasági kar nemcsak a közgazdaságtudományok forrása, de olyan felsőfokú tanintézet ahol generációk sora nevelkedik szocialista szellemben. Az egyetemisták itt szerzik első öngazgatási tapasztalataikat — hiszen részt vesznek az intézmény valamennyi öngazgatási szervének munkájában, tehát alkotóan befolyásolhatják, alakíthatják az egyetem munkájának tartalmát. A tantermekben egyetemista otthonokban pedig együttlétükkel erősítik nemzeteink és nemzetiségeink között a testvériséget-egységet.

Az új, 1977/78-as iskolaév most kezdődik. Ma nyitottuk meg ünnepélyesen a munka szellemében. Az új tanév egyben a beruházások kezdetét jelenti, a beruházásokét amelyek alapul szolgálnak a további fejlődéshez, tőlünk pedig kemény munkát követel, hogy a közgazdasági kar mind jobb eredményeket mutathasson fel.

A beruházás olyan távlatokat nyit előttünk, hogy hatékonyabbá tudjuk tenni a közgazdaság szakembereinek képzését, a kölcsönös együttműködést, s módot ad arra, hogy eredményeinkkel viszonzzuk a társult munka és szélesebb társadalmi közösségünk előlegezett bizalmát.

Eltársak és elvtársnők,
engedjék meg, hogy röviden szóljak a beruházás jelentőségéről és az épülő intézmény fejlődésének távlatairól.

A korszerű számítástechnikai adatfeldolgozás alig néhány éve jutott el Vajdaságba máris helyet követel magának mindennapi életünk valamennyi területén. Természetesen, mint ahogy az az új vívmányokkal lenni szokott, egyesek részéről méltánylást nyert, mások viszont elutasították, idegenkednek tőle. Az idegenkedés valószínűleg abból a tényből ered, hogy az ember „fél” mindentől ami forradalmian új. Ehhez azonban hozzá kell tenni azt is, hogy a kérdés sokkal összetettebb, mint sem hogy egyetlen ilyen magyarázattal meg lehetne válaszolni. Iskolarendszerünk, például, valamint az oktatás és tájékoztatás más intézményes formái nem készültek fel mindarra, amit a korszerű adatfeldolgozás nyújt, de ugyanakkor követel is tőlünk. Ezért egyes környezetekben elzárkóznak a számítástechnikai adatfeldolgozás elől, mások ugyanakkor fejtellenül és készületlenül kezdték meg alkalmazását. Mindkét viselkedési formát szélsőségesnek mondhatjuk, mert a számítástechnikai adatfeldolgozás ésszerű alkalmazása, mint annyiszor az életben, most is az arany középúton van. A helyes állásfoglalás megteremtése még több éves harcot követel. Környezetünknek meg kell értenie, hogy a számítástechnika nem szörnyeteg, de nem is varázsvessző, amely segítségével megoldhatunk minden problémánkat. A számítástechnika az eredményesség és hatékonyság elsőrendű tényezője, az öngazgatású szocialista viszonyokon alapuló társadalmi rend pótolhatatlan alkotóeleme. A számítástechnika jelentőségét közvetve elismerik Vajdaság SZAT legfőbb törvényei is. Vajdaság SZAT Alkotmánya meghatározza, hogy a tájékoztatási rendszerrel lehetővé kell tenni a társadalmi fejlődés figyelemmel kísérése, tervezése és irányítása szempontjából jelentős adatok és tények összegyűjtését, feldolgozását és kidolgozását, továbbá biztosítani kell azt is, hogy ezek az adatok mindenki számára egyaránt hozzáférhetőek legyenek. A számítástechnikai adatfeldolgozás korszerű módszerei által ezt a feltételt sikeresen megteremthetjük. Téves lenne és túl pretenziózus azt állítani, hogy a tájékoztatási rendszer nem funkcionálhat sikeresen a számítástechnika nélkül is, annyi azonban bizonyos, hogy a számítástechnika eszközeivel és módszereivel történő adatfeldolgozás sokban hozzájárulhat a tájékoztatási rendszer intenzív társadalmi fejlődéséhez.

A számítástechnika fejlesztéséről szóló társadalmi megállapodás az 1976—1980-as tervidőszakban tartományunk területén az egyes iparágak

és tevékenységek keretén belül irányozza elő a számítástechnikai adatfeldolgozás fejlesztését.

Az említett dokumentum alapján megkezdődött a tevékenység. Elfogadták a számítástechnika 1976—1980. időszakra vonatkozó fejlesztési programját a társadalmi tevékenységekben és állami szervezetekben. Folyamatban van Ada, Topolya, Kanizsa, Kishegyes, Zenta és Szabadka községek közötti társadalmi megállapodás és öngazgatási megegyezések szövegének kidolgozása és elfogadása, amely az említett körzetben szabályozza és irányt ad a számítástechnika további fejlődésének; kidolgozták a számítástechnika társadalmi tevékenységekben és a körzet állami szerveiben való alkalmazásának községek közti programját; elkészült a Körzeti Számítóközpont építési terve stb.

A szabadkai Ügyvitelszervezési Intézet a tartományi és a körzeti számítástechnika fejlesztését szabályozó öngazgatási megegyezések és társadalmi megállapodás aláírásával kötelezettséget vállalt, hogy szakembereket képez ki és erős körzeti számítóközpontot épít, amely megfelel a társult munka, a társadalmi tevékenységek és állami szervek szükségleteinek. Ez a kötelezettség a körzet községei végrehajtó tanácsainak határozataiból ered.

A Szabadkán épülő Körzeti Számítóközpont a következő célokat szolgálja: a körzet gazdasága részére, valamint a községek állami szerveiben és a társadalmi tevékenységekben lehetővé teszi a korszerű adatfeldolgozás alkalmazását, feltételt teremt a gazdaságban és a társadalmi tevékenységek területén az egységes tájékoztatási rendszer kiépítésére és továbbfejlesztésére, valamint bővíti az Ügyvitelszervezési Intézetben hét éve alkalmazásban lévő számítógépek kapacitását.

Az említett célok sikeres valóra váltása érdekében társítottuk eszközeinket a Gorenje-Sever Villanymotorgyárral és a szabadkai Hitelbankkal. Az Ügyvitelszervezési Intézet az évek során sikeres munkával megvalósított, saját eszközeinek jelentős hányadával vállal részt ebben a beruházásban. Ezen kívül az 1977. július 14-én, Zomborban aláírt társadalmi megállapodás értelmében a körzet községei is hozzájárulnak a költségek fedezéséhez. Az eszközök társítása a társult munka törvényének szellemében a közös jövedelemszerzésen alapul.

A beruházási terv tulajdonképpen az épületek megépítését és a számítógépek beszerzését irányozza elő, amelyekkel részben felújítanánk, részben kibővítenénk az Ügyvitelszervezési Intézetben hét éve használatos számítógép kapacitását. A jelenlegi számítógép eddig több mint 41 ezer órán át dolgozott szüntelenül. Kapacitása már nem kielégítő, az adatfeldolgozás alkalmazott módszere elavult, karbantartásának költségei évről évre nőnek.

A továbbiakban néhány részletesebb adat a beruházásokról:

A Tartományi Építészeti Intézetben kidolgozott városrendezési terv szerint a Vladimir Majakovszkij és a Singer utcák sarkán két egymástól külön álló objektum épül. Ezeket csupán egy földszinti folyosó köti össze.

Az első objektum az Ügyvitelszervezési Intézet és a Közgazdasági Intézet közös ügyviteli épülete lesz. Az épület területe 2516 négyzetméter és 1978. végére készül el.

A második objektum a Regionális Számítóközpont épülete. Ennek nagysága 1011 négyzetméter és a következő év áprilisának végéig kell elkészülnie.

A Körzeti Számítóközpont épülete különálló objektum, két szintje lesz: a földszint és egy emelet. Úgy épül, hogy biztosítsa a számítógépek zavartalan munkáját és a munkához szükséges egészségi-műszaki feltételeket.

Az épülő objektumok értéke a következő:

A Közgazdasági Intézet ügyviteli épülete 13,6 millió dinár, Az Ügyvitelszervezési Intézet épülete 17,1 millió dinár és a Körzeti Számítóközpont épülete 16,8 millió dinár — összesen 47,5 millió dinár.

A computernek a kapacitást és a feldolgozás módját illetően a következő alapfeltételeket kell kielégítenie:

a társult munkában a termelés figyelemmel kísérése és optimalizálása, a közigazgatásban pedig az adatok tárolása és távirányítású feldolgozása.

Ez év áprilisában pályázatot írtunk ki automata adatfeldolgozó felszerelés beszerzésére. A választás az Univac típusú számítógépekre esett. Ennek kapacitása több mint harmincszor nagyobb a jelenlegi számítógép kapacitásától, amellet multiprogramos és táv-adatfeldolgozásra is alkalmas. A kapacitás nagyfokú növelése mellett az új számítógéprendszer felszerelésével lehetővé válik az adatok korszerűbb feldolgozása is. A mostani kötegelt adatfeldolgozás helyett a jövőben nagyszámú munkát végezhetünk egyidőben a központban és a terminálhálózat útján.

A terminálhálózat a központot a Gorenje-Sever Villanymotorgyárral, a Hitelbankkal, a községi képviselő-testülettel, a Tartományi Építészeti Intézettel és más szolgáltatásigénylőkkel hozza közvetlen kapcsolatba. Mind ezek közvetlenül igénybe vehetik a központ kapacitásait. Folyamatban van az adatrögzítés korszerűsítése is. Az Ügyvitelszervezési Intézet négy-öt évvel ezelőtt alkalmazott először mágneses adatrögzítőt és ezzel részben helyettesítette a kötegelt adatfeldolgozást. Az idén szereltük fel az első csoportos adatrögzítőt. Az elkövetkező időszakban még három 8—16 munkahelyes adatrögzítőt szándékozunk beszerezni. Ez a felszerelés, a jelenlegihez viszonyítva 50 százalékkal növeli az adatrögzítés eredményességét. A behozatali felszerelés összértéke 2,5 millió dollár. A többi költséggel együtt ez 54,7 millió dinár. Ezeknek a beruházásoknak létjogosultságát igazolja az a tény, hogy többszörösen megnövekszik az

összbevetel, a jövedelem és a nyereség, vagyis visszaszármasztathatjuk a társított eszközöket és biztos anyagi alapot teremtünk az intézmény további fejlődéséhez. A nagy számítóközpont felszerelése továbbá 30 százalékkal is olcsóbbá teheti a szolgáltatást.

Az eszközök társítói számítanak mindarra amit az új számítóközpont nyújthat. Így például a Gorenje-Sever Villanymotorgyár tartományunkban a villamossági-gépészeti ipar fejlődésének fő hordozója. A munkaszervezet középtávú fejlesztési tervének folyamatos valóra váltása csak úgy biztosítható, ha a korszerű adatfeldolgozáson alapuló tájékoztatás által lehetővé válik a helyes döntés és igazgatás a munkaszervezetben.

Az adatbefogadás kapacitásainak bővítése és az új számítógép felszerelése után a szabadkai Hitelbank egész ügyvitelét a számítóközponton keresztül intézheti. Ez lehetővé teszi a számlák bármely pillanatban történő gyors ellenőrzését stb.

Mindent összegezve ezek a beruházások objektív feltételeket teremtenek ahhoz, hogy a Közgazdasági Intézet széles téren megvalósítsa azokat a kitűzött célokat és feladatokat, amelyek a tartomány szélesebb társadalmi közösségét érintik és érdeklik. A tervben vázolt feladatok megvalósítása a jövőben közvetlenül is hatással lesz a körzet társultmunka-szervezetei gazdálkodásának eredményességére. Ezért is egyesíteni kell erőinket, egységesen és ésszerűen kihasználni a lehetőségeket a körzet társadalmi-gazdasági fejlődése, a dolgozók jóléte érdekében.

Móra András

Elvtársnők és elvtársak!

Ma egy olyan kivételesen jelentős eseménynek vagyunk tanúi, amely egy nagyméretű beruházás megvalósításának kezdetét jelenti. Tekintet nélkül arra, hogy e létesítmény hatalmas anyagi eszközöket igényel, értékét és nagyságát nem csupán e tekintetben értékeljük, mint ahogy jelentőségét sem kötjük csupán azokhoz a finánciális eredményekhez, amelyeket az intézet kollektívája valósít majd meg, és amelyek beruházási terv által kétség kívül bebizonyított tények.

Ezekben az években, amikor a számítástechnikai adatfeldolgozás műszaki oldala szinte naponta, hatalmas lépésekkel halad előre és nincs az a terület ahol ne lehetne alkalmazni, e beruházás jelentőségét mindenk előtt a végeredmény és a szélesebb értelemben vett hasznos tevékenység szempontjából vizsgáljuk.

Ugyanis, ha tudatában vagyunk annak, hogy ezt a létesítményt a tár-

sadalmi-gazdasági fejlesztési tervek keretein belül valósítjuk meg, akkor a Körzeti Számítóközpont beruházásai szorosan fűződnek ahhoz a szükséglethez is, miszerint az adatfeldolgozási rendszerbe való bekapcsolódás a maga módján járul hozzá és gyorsítja meg a szocialista öngazgatási viszonyok kiépítését is.

A rendeltetésének megfelelő adatfeldolgozási rendszer általában, szükséges előfeltétele a sikeres öngazgatásnak, mert nélküle elképzelhetetlenek a helyes határozatok és ezeknek megfelelően a sikeres igazgatás is. Alkalmazván ezt az általános tézist konkrét feltételeinkre, elmondhatjuk, hogy az öngazgatási szervezetek fejlődése, előreléptetése és működése, valamint a társultmunka szervezetek végrehajtási feladatai annyiban lesznek hatékonyabbak amennyiben, egyebek között, jobb minőségű adatfeldolgozási rendszert dolgoznak ki.

A JSZSZK alkotmányában külön kiemeltük, hogy a társadalmi adatfeldolgozási rendszerrel biztosítani kell az adatok rendezett lejegyzését, begyűjtését, feldolgozását, valamint azoknak az adatoknak és tényezőknek a kimutatását amelyek a társadalmi fejlődés tervezésében és irányításában jelentős szerepet töltenek be, biztosítván az információk hozzáférhetőségét is.

Az adatfeldolgozási rendszer tehát jelentős feladatot kapott a szocialista öngazgatási viszonyok fejlesztésében. Az öngazgatás szervezési struktúrájában új minőségi változások, új viszonyok és kapcsolatok épülnek ki több reláción; a társultmunka alapszervezetek egyes dolgozói között, a társultmunka alapszervezetek és az összetett szervezetek között, egyéb öngazgatási intézmények között stb.

Párhuzamosan ezeknek az új viszonyoknak a kiépítésével, fejlesztenünk kell a mi, sajátos, új feladatfeldolgozó rendszerünket is. A dolgozók közvetlen döntéshozatala megköveteli a dolgozók teljes aktivitását az igazgatási, végrehajtó és ellenőrzési funkciók körül. Megfelelő öngazgatási adatfeldolgozó rendszer nélkül nehéz elképzelni ezt az aktivitást és az új viszonyoknak a gyorsabb fejlesztését is, ahol a dolgozóknak kimagasló szerep jut.

Az adatfeldolgozó rendszernek biztosítania kell a dolgozók teljes érvényesülését, de ugyanakkor a legerélyesebben ellen kell szegülnie a technokratikus viszonyoknak is, az egyének és csoportok hatalmának, amely többek között az információk monopolizálásán alapul.

A társult munkáról szóló törvény világosan definiálja az öngazgatási szervezetek és közösségek, valamint a társadalmi-politikai közösségek kötelezettségeit a dolgozók tájékoztatása terén. Nem csupán az anyagi és pénzügyi helyzet adatairól, a jövedelemelosztás és az eszközök használatára vonatkozó adatokról van szó tehát, hanem minden más olyan

kérdésről, amely az öngazgatási döntéshozatal szempontjából jelentős a társadalmi-politikai közösségek keretein belül.

Az adattár ilyen széles skálájának, amely kötelezően biztosítja a hozzáférhetőséget minden dolgozó számára, bizonyos feltételeknek kell megfelelnie. E tekintetben a társult munkáról szóló törvény rendelkezései világosak: a dolgozók tájékoztatása rendszeres, teljes, idejében történő és az igazságnak megfelelő kell, hogy legyen és a munkásosztály társadalmi szerepének, valamint a szocialista öngazgatás erősítésének szolgálatában kell állnia. Az ilyen igényességet szolgáló adatfeldolgozó rendszert ma már el sem lehet képzelni számítógépek alkalmazása nélkül. A számítógépeknek azonban nincs semmi esélyük arra, hogy felváltásák az embert a döntéshozatalban és a nehézségek megoldásában. A gép csak megkönnyíti a munkát, mert mentesíti az embert vagy egész sor egyszerű és folytonosan ismétlődő munka elvégzése alól. Tehát, az ember szerepe a számítógépek mind szélesebb alkalmazása mellett sem hal el, ellenkezőleg összetettebbé válik és megnövekszik.

Az egyszerű feladatok elvégzését biztosító számítógép lehetővé teszi az emberek számára az egyes összetettebb problémák megoldását.

Manapság már lehetetlen beszélni az adatfeldolgozási politikáról ha nem érintjük a termelési politika kérdéseit.

A befektetések nagyságrendje, a termelés műszaki kérdései és a termelés összetettsége, valamint a nagyobb és gazdaságilag fejlettebb országok tapasztalatai arra következtetnek, hogy Jugoszlávia termelési programjainak megvalósítása céljából társítani kell a gazdaság különböző ágazataiban és részlegeiben tevékenykedő társult munka szervezeteket (a jövő termelőit és fogyasztóit).

A termelési politikát és termelési programokat a JSZSZK-ban oly módon kell definiálnunk, hogy a köztársaságok és tartományok között a meglévő gyakorlat, a közös megbeszélések alapján alkalmazhassuk.

Ha figyelembe vesszük milyen tempóval válik ez a terület elsődleges feladattá és milyen mértékben függnék tőle egyéb területek a civilizáció e fejlődési fokán, úgy tűnik eljött a számítástechnika alkalmazásának ideje.

Ezek az ismert tézisek fényében kell értékelnünk ezt a konkrét beruházást is, amelyet a Körzeti Számítóközponttal váltunk valóra, s amely segítségével fedezni tudjuk majd mindazoknak a társítóknak a szükségleteit, amelyek eszközeik társításával lehetővé tették az építkezést.

Jogosan várjuk el, hogy az új számítóközpont hozzájáruljon az adatfeldolgozási rendszer minőségének feljavításához és ezzel pozitívan kihasználjon a társult munka öngazgatási szervezeteinek és végrehajtó szerveinek fejlettebb ténykedésére, szélesebb körökben is, egyaránt minden öngazgatási struktúrában.

Ugyanakkor ez még egy lépést jelent a JSZSZK, a köztársaság, illetve tartományunk középtávú társadalmi fejlesztési tervének megvalósítása felé és a közös érdekek alapján a munka és az eszközök öngazgatási társításának konkretizálását jelenti.

Külön jellemzője ennek az ünnepélyes alapkövetételnek az a tényező, hogy a Titó-évforduló évében történik. Ezzel konkrétan járulunk hozzá a társadalmi számítástechnikai rendszer kiépítéséhez.

Elvtársnők és elvtársak,

engedjék meg végezetül, hogy a VSZAT Végrehajtó Tanácsa nevében további sikereket kívánjak fejlődésük útján.

Fordította *Hornok Ferenc*